

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Vedoucí práce

Autorka práce: Lucie Mazourová

Studijní program: Učitelství pro 1. stupeň základní školy

Název práce: Záznamy z četby na 1. stupni ZŠ: akční výzkum

Vedoucí práce: PhDr. Veronika Laufková, Ph.D.

Oponentka práce: PhDr. Jiří Štípek, Ph.D.

A. Požadované náležitosti závěrečné práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl/e	Jasně formulované a adekvátní typu a charakteru práce.	Drobné nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Není formulován.
2. Práce s informačními zdroji, dodržení formálních pravidel.	Reprezentativní zdroje (množství a kvalita, aktuálnost), vhodně vybrány a správně citovány dle zvolené citační normy.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citačním apod.	Nevyhovuje.
3. Úroveň jazykového projevu	Vhodná pravopisná a stylistická úroveň.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice, resp. interpunkci.	Výraznější nedostatky, např.:	Nevyhovuje.
4. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C.	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Není formulován.
5. Formální náležitosti (abstrakt, klíčová slova, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje.

B. Kvalita závěrečné práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem: A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje, NP = nelze posoudit

Kritérium					
Orientace v pojednávané problematice, v níž se odráží znalost relevantních pramenů a odborné literatury.	A	B	C	N	NP
Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení. Terminologie je korektní a jednotná.	A	B	C	N	NP
Logická struktura výkladu, návaznost jednotlivých kapitol, obsah vytváří logický celek.	A	B	C	N	NP
Funkční provázanost teoretické a empirické/praktické části, pokud mají práce tuto strukturu.	A	B	C	N	NP

¹ Jako předloha pro kritéria a hodnocení sloužila šablona Katedry preprimární a primární pedagogiky PedF UK. Děkujeme za možnost její úpravy a využívání.

Kritérium					
Popis metodologie: popis metod, analýzy, a/nebo zdůvodnění empirických postupů aj. ve vztahu k cílům práce.	A	B	C	N	NP
Úroveň interpretačních (interpretačně-analytických) dovedností, schopnost reflexe tématu či získaných dat.	A	B	C	N	NP
Originalita zpracování: zpracování práce svědčí o tvůrčím zaujetí autora a jeho samostatném uvažování o řešené problematice.	A	B	C	N	NP

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/autorce závěrečné práce:

Posuzovaná diplomová práce se zabývá využití záznamů z četby na 1. stupni základní školy v hodinách českého jazyka a literatury při realizaci čtenářských lekcí. Téma vycházelo z autorčina zájmu a při jeho zpracování postupovala samostatně. Téma je vysoce aktuální, v zahraničí běžnou součástí výuky, v českých školách dle dostupných dat stále zůstávají pro zápisy z četby čtenářské deníky s jasně danou strukturou pro všechny typy knih.

V teoretické části jsou vymezeny všechny základní pojmy: čtenářská gramotnost, rozvoj čtenářství, motivace ke čtení, čtenářský deník, povinná četba a záznamy z četby. V teoretické části jsou popsány konkrétně ty záznamy z četby, které jsou využívány v praktické části práce. Teoretická a empirická část jsou tak vhodně provázány. Ke zpracování teoretické části diplomantka používala dostupné domácí informační zdroje a několik zdrojů zahraničních a prokázala, že je schopna pracovat s odbornou literaturou, vyzdvihnout důležité informace a kompilovat informace z různých zdrojů. Vyšší kvalitě by přispělo kapitoly více systematizovat – autorka například nevyjmenovává všechny faktory rozvoje čtenářství – viz Doležalová (2014), Laufková (2018), ale cíleně si vybírá jen některé, které blíže rozpracovává. Podobně by si ucelenější zpracování zasloužila kapitola, která se věnuje rozvoji čtenářství ve škole. Jedná se spíše o dílčí podněty, chybí ale obecnější úvod, který by shrnul dosavadní vědecké poznání. Z práce je patrné, že autorka směřuje do praxe – svědčí o tom i to, že ačkoliv máme dostupnou odbornou literaturu ke čtenářským strategiím a jejich rozvoji – na kterou autorka sama odkazuje – viz Najvarová (2010), Koželuhová (2020), Whitcroft (2015), Schacherl a Whitcroft (2020) a Vala (2017a), při jejich představení v závěrečné práci volí jako zdroj informace uvedené na webovém portálu Čtenářská gramotnost a projektové vyučování. Drobné nepřesnosti se vyskytují rovněž u zobecňujících informací o rovinách čtenářské gramotnosti (z textu práce se zdá, že autoři je vnímají obdobně, ale v souvislosti s poznatky kognitivní literární vědy došlo k posunům v jejich vnímání, nově se oddělují hodnotové a postoje složky čtenářské gramotnosti, dále složky související s úkoly nižší kognitivní náročnosti a vyšší kognitivní náročností, tedy analýzou, hodnocením, tvořením a metakognicí. Ty všechny autorka ve své praktické práci uplatňuje a u žáků rozvíjí. Za nejcennější potom považují kapitolu 4 věnovanou čtenářským deníkům, povinné četbě a záznamům z četby.

Praktická část je designována jako akční výzkum, i když by přesnější byl návrh šesti promyšlených čtenářských lekcí, jejich realizace a evaluace (viz Hendl a Remr, 2017). Všechny lekce autorka odučila ve 4. ročníku ZŠ a evaluovala je. Výstupem z každé čtenářské lekce byl odlišný záznam z četby. Autorka vychází z kvalitních literárních textů a výuku plánuje v souladu s konstruktivistickým pojetí výuk, vždy ve vztahu k výchozímu textu.

Aby autorka mohla evaluovat všechny lekce, volila k tomu adekvátní metody sběru dat: obsahová analýza žákovských prací, pozorování a nestrukturovaný rozhovor. Všechny pracovní listy a záznamy z četby jsou součástí příloh – a to jak pro využití pedagogů, tak vyplněné žáky. Žákovské produkty jsou autorkou také analyzovány. Evaluace lekcí ukázala – nepřekvapivě – že většině žáků vyhovují ty záznamy z četby, které jsou kreativní a není nutné je opatřovat dlouhým souvislým textem. Je potěšující, že čtenářské lekce i záznamy z četby motivovaly žáky k četbě a hlubšímu přemýšlení o knize. Za rizikové považují to, aby se literární výchova a rozvoj čtenářství nepřetransformovaly v pouhou hru – je důležité mít na mysli, že literaturu nás má vést k reflexi a přemýšlení o nás samotných, má kultivovat naše myšlení i osobnost, a to je třeba činit promyšlenými kroky.

Za nejcennější část práce považuji záznamy z četby – na ty bylo cíleno také téma závěrečné práce. Ty autorka nemohla použít izolovaně, bylo potřeba je provázat se čtenářskými lekci. Autorka mohla volit dílny čtení a reflexi čtenářských zážitků, rozhodla se však jít náročnější cestou, což velmi oceňuji. Možná mohly být celé lekce – podrobně představené a sepsané – protože jimi autorka disponuje – nahrány jako příloha, aby čtenáři měli lepší přehled o naplánované a realizované lekci.

Diplomantka Lucie Mazourová prokázala své znalosti teoretické, tak didaktické, což prokazuje návrh lekcí i jejich evaluace a autentické ukázky žákovských produktů. Závěrem autorce velice děkuji za její práci a zájem o zkvalitnění přístupu k četbě u žáků.

D. Otázky k obhajobě

1. Porovnejte čtenářské strategie a jejich rozvoj u různých autorů: Najvarová (2010), Koželuhová (2020), Whitcroft (2015), Schacherl a Whitcroft (2020) a Vala (2017a) a zdůvodněte, proč jste nakonec volila v odborné práci jejich představení z webového portálu Čtenářská gramotnost a projektové vyučování.
2. V reflexi uvádíte významné riziko Vámi představované práce s textem a záznamech o četbě: „Z některých plakátů bylo vidět, že žáci samotné knize a textům porozuměli, někteří si na plakát v podstatě kreslili to, co chtěli, nakreslili spíše samotnou džungli než plakát, který má vystihovat knihu.“ (s. 63) – jak byste lépe naplánovala hodinu tak, abyste v maximální možné míře podpořila žáky v tom, aby byl plakát opravdu reflektivním záznamem o četbě, který svědčí o porozumění textu a obsahuje jeho reflexi?

Předložená práce splňuje požadavky kladené na tento typ prací a všechny dokumenty, na které systémy Theses.cz a Turnitin poukazují, jsou řádně citovány.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 15.5.2024

Podpis